

E.r.k. 2013. 03. 23.

EGYENLŐ BÁNÁSMÓD HATÓSÁG ELNÖK

Ügyiratszám: EBH/10/2013 /8
Előzmény: EBH/226/2012
Ügyintéző: dr. Gregor Katalin

Az **Egyenlő Bánásmód Hatóság** (1024 Budapest, Margit krt. 85.) a **Társaság a Szabadságjogokért /TASZ/** (1136 Budapest, Tátra u. 15/b I. em.1.) közérdekű igényérvényesítőnek a **Központi Stomatológiai Intézet** (1088 Budapest, Szentkirályi u. 40.) eljárás alá vonttal szemben az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt benyújtott kérelme tárgyában az alábbi

HATÁROZATOT

hozta:

A hatóság megállapítja, hogy a Központi Stomatológiai Intézet a HIV-fertőzött és AIDS-beteg személyek fertőzéssel össze nem függő egészségügyi ellátása tekintetében ezen csoporthoz tartozó személyekkel szemben - egészségi állapotukkal összefüggésben - közvetlen hátrányos megkülönböztetést alkalmazott és megsértette az egyenlő bánásmód követelményét.

A hatóság az eljárás alá vont részére elrendeli a jogsértő állapot megszüntetését jelen határozat jogerőre emelkedését követő 30 napon belül, egyúttal megtiltja a jogsértő magatartás jövőbeni folytatását. A hatóság elrendeli továbbá a jogerős és végrehajtható határozatának 30 napra történő nyilvános közzétételét a jogsértő nyilvános adatainak kivételével anonimizált módon, a www.egyenlobanasmod.hu és az eljárás alá vont www.stomatologia.hu honlapján - utóbbinál a nyitólapról közvetlenül elérhető módon.

A közigazgatási eljárásban eljárási költség nem merült fel.

A határozat felülvizsgálatát a kézbesítéstől számított 30 napon belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnak címzett, de az Egyenlő Bánásmód Hatóságnál három példányban, írásban benyújtott keresettel lehet kérni. A keresetlevélben kérhető, hogy a bíróság tárgyalás tartásával bírálja el az ügyet.

INDOKOLÁS

A Társaság a Szabadságjogokért (TASZ) jogvédő szervezet a Központi Stomatológiai Intézettel és a Magyar Állammal szemben 2011. december 1-jén közérdekű igényérvényesítés tárgyában fordult a hatósághoz.

A TASZ beadványában kérte annak megállapítását, hogy a Központi Stomatológiai Intézet és a Magyar Állam megsértették az egyenlő bánásmód követelményét a HIV-fertőzött és AIDS-betegek fertőzéssel össze nem függő egészségügyi ellátása tekintetében.

A közérdekű igényérvényesítő előadta, hogy a Központi Stomatológiai Intézet (továbbiakban Intézet) mint egészségügyi ellátást nyújtó szolgáltató jogszabályi vagy szakmai szabályokba foglalt rendelkezés nélkül és orvosilag nem indokolhatóan az Egyesített Szent László és Szent István Kórházba irányítja azokat a betegeket, akik tudatában vannak HIV-fertőzöttségüknek vagy AIDS-betegségüknek, azonban ezen állapotukkal össze nem függő egészségügyi ellátás miatt keresték fel az Intézetet.

A TASZ fentiekén kívül hivatkozott arra is, hogy Medgyaszai Melinda korábbi egészségügyért felelős szakállamtitkár az ügygel kapcsolatban arra az álláspontra helyezkedett, hogy nincs olyan jogszabályi vagy szakmai szabályban található rendelkezés, amely felhatalmazást adna a betegek átirányítására, amely egyébként szakmailag sem indokolt.

A TASZ fentiek alátámasztására csatolta a 2008. augusztus 4-én és 2009. szeptember 1-jén felvett emlékeztetőket a Nemzeti AIDS Bizottság üléseiről. Csatolta továbbá alapszabályát, valamint annak a felíratnak a fotóját, amelyben az eljárás alá vont tájékoztatja a HIV-fertőzött és AIDS-betegeket, hogy fogászati ellátásukat kizárólag a Fővárosi Önkormányzat Szent István és Szent László Kórház rendelőintézete látja el.

A hatóság 2012. február 8-án eljárás alá vonta a Központi Stomatológiai Intézetet, majd 2012. június 26-án az Emberi Erőforrások Minisztériumát, mint az ügyben a Magyar Államot képviselő szervet. Utóbbi eljárás alá vonttal a TASZ 2013. február 28-án egyezsége kötött, amelyet a hatóság az EBH/10/2013/7. számú határozatával 2013. március 7-én jóváhagyott.

A Központi Stomatológiai Intézet akkori vezetője a 2012. május 3-án megtartott tárgyaláson becsatolta azokat a módszertani leveleket és ajánlásokat, amelyeket a Fog- és Szájbetegségek Szakmai Kollégiuma 2002-ben állított össze, csatolta a Fog- és Szájbetegségek Országos Intézete által készített beszámolót a 2011. év munkájáról, a Johan Béla Országos Epidemiológiai Központ által 2003. június 23-án megjelentetett módszertani levelet „Infekciókontroll a fogászaton” címmel. Előadta, hogy az Intézet orvosai látják el a HIV-pozitív illetve a Hepatitis C-vel fertőzött betegek Szent László Kórházban történő kezelését. Megjegyezte, hogy a terület a házi orvosokénál is alulfinanszírozottabb. Elismerte, hogy annak a közleménynek a megjelentetése, amelyet a közérdekű igényérvényesítőként fellépő TASZ sérelmezett, s amely arra vonatkozóan tartalmaz tájékoztatást a betegeknek, hogy a HIV-fertőzött és AIDS-betegek fogászati ellátásának biztosítását kizárólag a Fővárosi Önkormányzat Szent István és Szent László Kórház rendelőintézetében látják el, „jogilag védhetetlen cselekmény” volt, és az Intézetnek csakúgy, mint valamennyi egészségügyi intézménynek ellátási kötelezettsége áll fenn. Az Intézmény akkori vezetője maga sem tartotta szakmai szempontból megoldásnak, hogy a fenti betegeket kizárólag egy intézményben kezeljék, ugyanakkor hivatkozott arra, hogy a hazai protokollokat és módszertani jelentéseket követniük kell. Mindezekon kívül az akkori főigazgató arra is hivatkozott, hogy törekszenek arra, hogy a fertőző betegségben szenvedő betegeket ne az Intézet lássa el, hiszen a körülmények erre nem megfelelőek, pl. nem rendelkeznek gyorssterilizálóval, védőruhával a rendelőkben, és a személyzet körében is kevesebb a tapasztalat és több a babonás feltételezés a HIV-fertőzöttekkel kapcsolatban. A sérelmezett kiírást egyébként eltávolították, de ez nem változtatott a körülményeken, különösen az ügyeleti időszak problémás. A főigazgató elismerte, hogy álláspontja szerint is sérülhet az egyenlő bánásmód követelménye azon betegekkel szemben, akiket nem látnak el, vagy akiknek utazniuk kell ahhoz, hogy az ellátást igénybe vegyék, mert pl. későbbi időpontra hívták vissza.

A tárgyalást követően az Intézet akkori vezetője megküldte azon intézkedési tervének a tervezetét, amely álláspontja szerint alapul szolgálhatna a közérdekű igényérvényesítővel történő egyezség megkötéséhez. A TASZ a részére továbbított intézkedési tervben foglaltakat üdvözölte, azonban

kevésnek tartotta egyezség megkötésére. Álláspontja szerint az Intézkedési Terv 3. pontjában leírt, külön HIV-vel élők kezelésére létrehozott helyiség szakmailag nem indokolt, sérti az egyenlő bánásmód elvét, hátrányosan megkülönbözteti a HIV-fertőzött és AIDS-beteg személyeket, erősíti az egészségügyi szakmában és a társadalomban élő előítéleteket és irreális félelmeket.

A TASZ sérelmezte, hogy az Intézkedési Terv a jövőben is figyelmen kívül hagyja a még nem diagnosztizált eseteket, ezzel veszélyeztetve a pácienseket illetve az ellátást végző egészségügyi dolgozókat. Mindezekre tekintettel az egyezség a felek között nem jött létre.

A 2013. január 16-án megtartott tárgyaláson a Központi Stomatológiai Intézet új főigazgatója úgy nyilatkozott, hogy amióta átvette az Intézet vezetését, külön osztályt jelölt ki a fertőző betegek ellátására. Sérelmezte, hogy az eljárás az Intézettel szemben nem lett megszüntetve, annak ellenére, hogy változtattak korábbi gyakorlatukon. Hivatkozott arra, hogy minden beteget függetlenül attól, hogy súlyosan fertőzött vagy sem, egyformán kezelnek, hiszen nem tudható, hogy fertőzött betegről van-e szó. Az anamnézis felvétele során a páciensek sokszor eltagadják a fertőzöttségüket, ezért kell őket egyformán kezelni. Ha tudomásuk van arról, hogy egy fogászati ellátásra jelentkező beteg súlyosan fertőző, jogosnak tartják egy külön rendelő létrehozását a részükre. Ennek oka, hogy felelősséggel tartoznak a nem fertőző betegek egészségének megőrzése irányában, másrészt több EU-tagállamban hasonló gyakorlatot folytatnak, és a fertőző betegeknek külön fogászati rendelőt hoznak létre. A főigazgató úgy nyilatkozott, hogy egyik munkatársa hetente egyszer a Szent László kórházban az AIDS-betegek számára létesített fogászaton dolgozik, de plusz finanszírozás hiányában nem tud többet tenni az ügy érdekében. A főigazgató az Emberi Erőforrások Minisztériumának képviselőjében megjelent szakértő azon kérdésére, hogy mit értünk súlyos fertőzés alatt, úgy válaszolt, amikor a súlyos fertőzés során kifejlődött betegség az életet veszélyezteti, pl. Hepatitis B, járványos gyermekbénulás, de nem tartozik ide az influenza. A főigazgató kijelentette, hogy szeretnék, ha meglenne az a lehetőségük, hogy a hozzájuk beküldött fertőző betegekkel úgy járjanak el, hogy az ne veszélyeztesse a nem fertőző betegek állapotát, egészségét. Ezek miatt állítottak fel külön rendelőt, azonban ha ez nem jó megoldás, akkor hajlandóak megszüntetni. Hangsúlyozta továbbá, hogy a rendelő ajtajára nincs kitéve olyan tartalmú felirat, amely a fertőző betegek külön történő kezelésére utalna.

A bizonyítási eljárás során az ügyfelek által tett nyilatkozatok, az okirati bizonyítékok alapján a hatóság a következőkre volt figyelemmel:

A hatóság a kérelem beérkezését követően hatáskörét vizsgálva megállapította, hogy az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvtv.) személyi hatálya a Központi Stomatológiai Intézetre kiterjed, ugyanis a törvény 4. § k) pontja értelmében az egyenlő bánásmód követelményét az egészségügyi ellátást nyújtó szolgáltatóknak jogviszonyaik létesítése során, jogviszonyaikban, eljárásaik és intézkedéseik során meg kell tartaniuk.

Az Ebktv. 24. § a) pontja értelmében az egyenlő bánásmód követelményét a szociális biztonsággal összefüggésben érvényesíteni kell különösen a társadalombiztosítási rendszerből finanszírozott ellátások igénylése során.

A 25. § (1) bekezdése alapján az egyenlő bánásmód követelményét az egészségügyi ellátással összefüggésben érvényesíteni kell különösen az egészségügyi szolgáltatásnyújtás, ezen belül – egyebek mellett – a gyógyító-megelőző ellátás során.

A kérelem benyújtásakor hatályos Ebktv. 18. § képviselőre vonatkozó szabályai alapján az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt indult közigazgatási eljárásban a társadalmi és érdekképviseleti szervezet képviselőként járhat el, valamint megilletik az ügyfél jogai. A 20. §

(2) bekezdése értelmében közérdekű igényérvényesítés keretében az érdekképviselői szervezeteknek lehetősége van a hatóság előtt eljárás megindítására, amennyiben az egyenlő bánásmód követelményének megsértése vagy annak közvetlen veszélye olyan tulajdonságon alapul, amely az egyes ember személyiségének lényegi vonása, és a jogsértés vagy annak közvetlen veszélye személyek pontosan meg nem határozható nagyobb csoportját érinti.

Az Egyenlő Bánásmód Hatóságról és eljárásnak részletes szabályairól szóló 362/2004. (XII.26.) Korm. Rendelet 7/A. § (1) bekezdése alapján az Ebktv. 18. §-ának (1) bekezdésében meghatározott képviselői szervezet esetén a társadalmi és érdekképviselői szervezet a képviselői jogosultságát az alapszabálya vagy alapító okirata és az ügyféltől kapott írásbeli meghatalmazása csatolásával igazolja.

Az Ebktv. 7. § (1) bekezdés alapján az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti – különösen a III. fejezetben meghatározottak szerint – a közvetlen hátrányos megkülönböztetés, a közvetett hátrányos megkülönböztetés, a zaklatás, a jogellenes elkülönítés, a megtorlás, valamint az ezekre adott utasítás.

A 7. § (2) bekezdés a) pont értelmében, ha e törvény másképpen nem rendelkezik, az olyan magatartás, intézkedés, feltétel, mulasztás, utasítás vagy gyakorlat (továbbiakban együtt: rendelkezés) nem sérti az egyenlő bánásmód követelményét, amely a hátrányt szenvedő fél alapvető jogát másik alapvető jog érvényesülése érdekében, elkerülhetetlen esetben korlátozza, feltéve, hogy a korlátozás a cél elérésére alkalmas, és azzal arányos.

A közérdekű igényérvényesítő szervezet által képviselt csoport – HIV-fertőzöttek és AIDS-betegek – az Ebktv. 8. § h) pontja alatti védett tulajdonsággal rendelkeznek.

Az Ebktv. a bizonyítás szabályai körében az alábbiakat rögzíti:

19. § (1) Az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt indított eljárásokban a jogsérelmet szenvedett félnek vagy a közérdekű igényérvényesítésre jogosultnak kell valószínűsítene, hogy

a) a jogsérelmet szenvedő személyt vagy csoportot hátrány érte vagy - közérdekű igényérvényesítés esetén - ennek közvetlen veszélye fenyeget, és

b) a jogsérelmet szenvedő személy vagy csoport a jogsértéskor - ténylegesen vagy a jogsértő feltételezése szerint - rendelkezett a 8. §-ban meghatározott valamely tulajdonsággal.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak valószínűsítése esetén a másik felet terheli annak bizonyítása, hogy

a) a jogsérelmet szenvedett fél vagy a közérdekű igényérvényesítésre jogosult által valószínűsített körülmények nem álltak fenn, vagy

b) az egyenlő bánásmód követelményét megtartotta, illetve az adott jogviszony tekintetében nem volt köteles megtartani.

A hatóság az eljárás alá vont kimentés körében tett nyilatkozatait részletesen vizsgálta, azokat az alábbiakra tekintettel nem fogadta el:

A hatóság vizsgálata jelen ügyben arra irányult, hogy a közérdekű igényérvényesítő által megjelölt csoportot érte-e hátrányos megkülönböztetés az eljárás alá vont részéről, amikor olyan feliratot helyezett el a Központi Stomatológiai Intézetben – amely alapján a HIV-fertőzött és AIDS-betegek fogászati ellátását kizárólag a Fővárosi Önkormányzat Szent István és Szent László Kórház rendelőintézetében látják el. Ezen túlmenően a hatóság vizsgálta azt is, hogy az eljárás alá vont azon tervezett intézkedése, amely szerint elkülönült rendelőben kell ellátni a fertőző

betegségét felfedő pácienset, sérti-e a betegek ezen csoportjának a testi és lelki egészséghez való alapvető jogát és emberi méltóságát. A betegek ezen csoportjával összehasonlítható helyzetben lévőeknek a hatóság álláspontja szerint azon betegek csoportja tekinthető, akik ugyancsak fogászati ellátás igénybevétele céljából keresik fel az intézményt, azonban fertőző betegségük nincs, arról nincs tudomásuk vagy azt nem fedik fel.

Az eljárás alá vont maga is felismerte, hogy a kiírás sértette az egyenlő bánásmód követelményét, és a közigazgatási eljárás megindítását követően intézkedett annak levételéről. A 2012. május 10-én hatósághoz megküldött beadványában maga is különböző intézkedések megtételét szorgalmazta egy esetleges egyezségkötés reményében, azonban a közérdekű igényérvényesítő ezeket nem tartotta kielégítőnek, így az egyezség megkötése nem történt meg.

Az eljárás alá vont új főigazgatója a 2013. január 16-án megtartott tárgyaláson azonban úgy nyilatkozott, hogy azoknál a betegeknél, akiknek fertőző betegségéről tudomást szereznek a páciens elmondása alapján, indokoltnak tartják külön rendelő kialakítását és ellátásuknak ily módon történő biztosítását. Ezt a többi, hozzájuk forduló beteg egészségének megőrzése érdekében tartják fontosnak. A főigazgató álláspontjából tehát levonható az a következtetés, hogy elkülönülten kell kezelni, és a továbbiakban is elkülönülten kívánják kezelni azon betegeket, akik betegségének fertőző mivoltáról az intézetnek (illetve a beteget kezelő orvosnak) tudomása van.

A hatóság álláspontja szerint a fenti érvelés vonatkozásában az Ebktv. fentebb ismertett szabályozása mellett nem lehet eltekinteni az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésében és II. cikkében írtaktól. Az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése értelmében az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani, védelmük az állam elsődrendű kötelezettsége. Az Alaptörvény II. cikkének rendelkezése szerint az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz. Az Alaptörvény XX. Cikk (1) és (2) bekezdése szerint mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez, ennek az alapjognak az érvényesülését Magyarország genetikailag módosított élőlényektől mentes mezőgazdasággal, az egészséges élelmiszerekhez és ivóvízhez való hozzáférés biztosításával, a munkavédelem és az egészségügyi ellátás megszervezésével, a sportolás és a rendszeres testedzés támogatásával, valamint a környezet védelmének biztosításával segíti elő. Az Alaptörvény XV. Cikk (2) bekezdése arról rendelkezik, hogy Magyarországon az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékosság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.

Az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatában kimunkált ésszerűségi teszt jelen ügyre történő alkalmazásával a hatóság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a HIV/AIDS-fertőzöttségüket illetve betegségüket felfedő betegek tekintetében az eljárás alá vont egyedi intézkedése (kiírás elhelyezése), valamint külön rendelőben történő kezelése a tárgyilagos mérlegelés szerinti ésszerű indokot nem elégíti ki. Az intézkedések következtében a lényegesen eltérő helyzetben lévő betegeknek (fertőzöttségüket felfedő betegek) ezen helyzetükre tekintettel olyan különbségtétellel kell szembesülniük, amely egyrészt emberi méltóságukat, másrészt a testi és lelki egészséghez való jogukat sérti, illetve csorbítja.

A hatóság nem fogadta el a kimentés ésszerű indokaként az Intézet alulfinanszírozottságát sem, ugyanis az eljárás alá vont ennek alátámasztására semmilyen konkrét bizonyítékot nem szolgáltatott és bizonyítási indítvánnyal sem élt.

Mindezekre tekintettel a hatóság a közérdekű igényérvényesítő kérelmének helyt adott, és az eljárás alá vonttal szemben megállapította az egyenlő bánásmód követelményének megsértését, amely közvetlen hátrányos megkülönböztetés formájában valósult meg.

A hatóság az eljárás alá vonttal szemben az eljárás megindításakor hatályos Ebktv. 16. § a) b) és c) pontjaiban meghatározott szankciók alkalmazásáról döntött, mert álláspontja szerint a jogsértés személyek pontosan meg nem határozható, nagyobb csoportjával szemben történt, huzamosabb időn keresztül látható volt a sérelmes felirat, illetve az eljárás alá vont ezt követően sem olyan intézkedést alkalmazott (elkülönített rendelőben történő kezelés), amely megfelelne az egyenlő bánásmód követelményének. Az eljárás alá vontnak olyan intézkedést szükséges meghoznia, amely nem eredményezi a közérdekű igényérvényesítő fellépése által védett csoporthoz tartozó személyek elkülönített módon történő fogászati kezelését, nem sérti emberi méltóságukat, és nem veszélyezteti a testi és lelki egészséghez való jogukat.

Határozatomat az eljárás megindulásakor hatályban lévő Ebktv. 15. § (1) bekezdés a) pontjában biztosított hatáskörömben eljárva hoztam meg. A határozat elleni fellebbezést az Ebktv. 17.§ (1) bekezdése zárja ki.

A határozat elleni jogorvoslatot az Ebktv. 17. § (3) bekezdése, valamint a közigazgatási eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 109. § (1) bekezdése biztosítja.

A Ket. 157.§ (2) bekezdés b) pontja alapján a hatóság az eljárás alá vontat – a rendelkező részben leírtak szerint – kötelezte az eljárási költség (postai küldemények költsége Ket. 153. § 11. pont,) viselésére.

Az ügyintézési határidő a 362/2004 (XII.26.) Kormányrendelet 7. § (1) bekezdése alapján 75 nap, amely nem került túllépésre.

Budapest, 2013. március „27”.

Dr. Honecz Ágnes
Dr. Honecz Ágnes
elnök

A határozatot kapja:

- 1.) Társaság a Szabadságjogokért /TASZ/ dr. Tóth Gábor Attila elnök, (1136 Budapest, Tátra u. 15/b I. em.1.)
- 2.) Központi Stomatológiai Intézet dr. Kivovich Péter főigazgató (1088 Budapest, Szentkirályi u. 40.)
- 3.) Irattár